

N:o 7.

Af Herr C. F. Wærn: Om ändring i Kongl. Kungörelsen angående öfverlåtelse af åbo- och skatterätt till under bruk skatteköpta hemman den 24 Maj 1878.

Genom Kongl. Maj:ts nådiga kungörelse den 24 Maj 1878 angående öfverlåtelse af åbo- och skatterätt till under bruk skatteköpta hemman förordnades, bland annat, att den, som innehade »lagligen befastad åborätt» å under bruk skatteköpt hemman, skulle ega rätt att till vederbörande bruksegare öfverlåta sin åborätt, men till min kunskap har kommit, att tillämpningen af denna nyttiga förordning har mött stora och i många — kanske i alla — förekommande fall öfverstigliga hinder.

Såsom af de citerade ordalagen synes, måste nemligen åborätten, för att kunna till bruksegaren öfverlåtas, vara »lagligen befastad», men, då nya åboar å under bruk skatteköpta hemman icke blifvit af någon embetsmyndighet antagna eller ens hos någon sådan anmälda, utan besittningen af dessa hemman berott på öfverenskommelse med en afgående åbo eller vid dödsfall med eller mellan hans arfvingar, så finnes icke numera någon lagligen befastad åborätt till dylika hemman.

Min vördsamma motion afser derföre, att något annat sätt till förekommande deraf, att icke tredje mans rätt må genom försäljningen kunna skadas, måtte utfinnas, och såsom ett lämpligt sådant anser jag, att Konungens Befallningshafvande, hos hvilken det enligt förenämnda nådiga kungörelse, jemförd med Kongl. kungörelsen den 8 Maj 1863, nådiga brevet den 5 Februari 1808 och Kammarkollegii derpå grundade kungörelse den 29 i samma månad, åligger den, till hvilken åborätten blifvit öfverlåten, att derom göra anmälan, måtte i kungörelse om öfverlåtelsen förelägga den eller dem, som kunna anse sig hafva företrädesrätt till åboskapet, att inom natt och år vid behörig domstol göra denna sin förmenta rätt gällande vid påföljd att för-

säljningen eljest blifver beståndande äfven i det fall, att sådan rätt sedermera kunde bevisas.

Ett sådant stadgande skulle icke innebära någon obillighet emot den, som möjligen kunde hafva bättre rätt till besittningen än åbon, ty först och främst borde han ju, om han ville af sådan rätt sig begagna, hafva utan afseende på försäljningen instämt åbon, och för det andra, så skulle han derigenom ingalunda förlora sin talan emot åbon, utan endast sin rätt att förhindra försäljningen af det, om hvars besittning han icke vinnlagt sig.

Då det stadgande, i hvilket ändring af mig föreslås, tillkommit på grund af Kongl. Maj:ts och Riksdagens samfälda beslut, hemställer jag:

att Riksdagen ville för sin del besluta att bestämmelsen — i fråga om öfverlåtelse af åbo- och skatterätt till under bruk skatteköpta hemman — att åborätten för att kunna öfverlätas skall vara lagligen befastad, måtte upphävas, och i dess ställe förordnas, att Konungens Befallningshafvande, vid skeende anmälning om gjord öfverlåtelse, skall i derom utfärdad kungörelse förelägga den eller dem, som anse sig hafva bättre rätt till besittning af ifrågavarande hemman, att inom natt och år instämma åbon, som gjort öfverlåtelsen, och sin talan derefter fullfölja, vid påföljd att öfverlåtelsen, utan afseende på senare instämningstalan, blifver beståndande; och

att Riksdagen måtte med anmälan om detta sitt beslut i underdånighet anhålla om Kongl. Maj:ts nådiga bifall dertill och deraf följande förändring i Kongl. kungörelsen den 24 Maj 1878.

Och då denna min motion afser förändring i ett af villkoren för statens afstående af eventuel eganderätt till förenämnda hemman, anhåller jag om motionens remitterande till Stats-Utskottet.

Stockholm den 25 Januari 1881.

C. Fr. Wærn.